

ПОДКАСТИ ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Балтіна О.Б. (ДонНТУ, кафедра ІМПС, Донецьк, jelena_baltina@mail.ru)

Розвиток технологій зробив можливим новий, більш прогресивний та ефективний підхід до освіти, але завдяки йому перед педагогами та методистами постають нові задачі та нова відповідальність за якісне уміння використовувати досягнення нових технологій в освітньому процесі. За твердженням академіка АПН України В.М. Мадзігона: “Реформування всіх сторін життя суспільства, його демократизація, а також породжений науково-технічною революцією інформаційний вибух вимагають творчого осмислення цих процесів педагогікою і психологією для вироблення стратегії розвитку народної освіти в Україні” [1].

Сучасні технології в освіті при вивченні англійської мови – це технології професійно-орієнтованого навчання англійської мови, розвивального та продуктивного навчання, це метод проектів, робота з навчальними комп’ютерними програмами, дистанційні технології, створення презентацій в програмі PowerPoint, використання інтернет-ресурсів (освітніх сайтів, подкастів, форумів, блогів, wiki), та новітні тестові технології. Навчання на основі якісного сучасного аутентичного матеріалу допомагає студентам активно та свідомо використовувати іноземну мову в подальшому житті та роботі.

Все більш популярним на сьогодні стає новий метод вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови, на основі аутентичних матеріалів в мережі інтернет-подкастів. Явище подкастингу поширене у всьому світі, на Україні ж воно тільки починає бути відомим. Використання таких аутентичних аудіо-матеріалів може дуже поживити та урізноманітнити навчальний процес.

Як показує практика, аудіювання як мовленнєве вміння відстає від інших і тому є декілька причин, це і відсутність в багатьох українських вузах належного технічного оснащення, також нестача якісних матеріалів з навчання іноземної мови. Одна із закономірностей методики навчання іноземній мові полягає в тому, що навчання повинно базуватися на розвитку у студентів слухомоторних зв’язків в результаті виконання ними усних вправ та в індивідуальному режимі [2]. Але традиційні підручники дуже часто не можуть відповідати цим вимогам. В.В. Бебих стверджує: “... традиційні форми роботи з вітчизняними посібниками вже не є ефективними на сьогодні”[3]. Спеціалісти також вважають, що запропоновані в таких підручниках вправи не завжди мають комунікативну спрямованість.

Подкастинг (podcasting) допомагає розвивати навички аудіювання іноземної мови. Термін «podcasting» утворився із поєднання англійських слів iPod - назви популярного плеєра компанії Apple та другої частини слова «broadcasting» (у перекладі на українську це «радіомовлення, передача»). Подкастинг - це спосіб публікації медіа-потоків (звукових mp3 або відео-передач) у всесвітній мережі інтернет, при якому вони транслюються особливим чином (протокол RSS), що дозволяє усім користувачам інтернету ознайомлюватися з ними та завантажувати їх. Подкастом називається або окремий файл, або регулярно оновлювана серія таких файлів, що публікуються за однією адресою в інтернеті. На відміну від просто аудіо-файла у форматі MP3 користувач може сам підписатися на цікаві для нього подкасти та регулярно їх отримувати. Існують також такі види подкастів як відеокласти та скрінкласти. Відеокласти мають певну перевагу над аудіо подкастами, тому що вони активізують не тільки слухове сприйняття, а і візуальне,

що сприяє кращому запам'ятовуванню [4]. Скрінкастинг (англ. screen — екран и англ. broadcasting — передача) — жанр подкастинга, сенс якого полягає в трансляції для широкої аудиторії відеопотоку із записом того, що відбувається на екрані комп'ютера автора. Додатково накладаються аудіокоментарі і текстові блоки з поясненням того, що відбувається. Ефект від перегляду скрінкастинга аналогічний тому, що неначебто глядач знаходився б поряд з автором і той показував би дії на своєму реальному комп'ютері і при цьому давав би коментарі.

Ознаки типового навчального подкасту: носій мови розповідає про певні події, граматичне або лексичне явище, розглядаючи його у різних контекстах; середня тривалість подкасту 5-10 хв.; тематика подкастів сучасна та актуальна; на сайті доступний текст та аудіо файл подкасту.

В першу чергу подкасти допомагають розвивати навички аудіювання. Вони створюються радіостанціями, телеканалами, окремими творчими людьми (подкастерами). Існує багато подкастів з вивчення або викладання англійської мови. Їх можна використовувати як для вдосконалення власного рівня володіння англійською мовою, так і для її викладання. Використання подкастів полягає у декількох простих кроках: 1) завантаження аудіофайлу та тексту подкасту; 2) прослуховування його на комп'ютері, плеєрі або мобільному телефоні у зручний для вас час; 3) для кращого розуміння додаткове опрацювання тексту (лексика та граматики); 4) використання отриманих знань та завантаження наступного подкасту. Деякі подкасти потрібно завантажувати протягом приблизно тижня від їх появи, потім вони стають недоступні, деякі мають необмежений період завантаження.

Викладачі, в основному, використовують подкасти у двох напрямках: 1.) для повторення вже пройденого матеріалу (repetitive), наприклад, для запису лекцій, включаючи лекційні слайди та демонстраційний матеріал (скрінкасти); 2.) для надання додаткової інформації (supplemental), наприклад, прослуховування інтерв'ю, різних додаткових аудіо матеріалів з певної тематики, радіо програм, оголошення, коментування чогось, надання інструкцій щодо практичної роботи студентів, тощо.

Подкаст доцільно слухати двічі: для першого разу важливо зрозуміти головний зміст (ознайомлювальне аудіювання), протягом другого слухання увага звертається на деталі. Чим більше разів студент слухає подкаст, тим краще він звикає до вимови та інтонації носія мови та розуміє суть. Доцільно використовувати подкасти на початку заняття для створення сприятливої мовної атмосфери для подальшої роботи зі студентами (заміна «warm-up»), а також для презентації нових лексичних або граматичних явищ. Подкасти можна використовувати і для індивідуального тренування швидкості мовлення через просту вправу – імітувати тембр, інтонацію та швидкість мови диктора, намагаючись повторити за ним його виступ. На практичних заняттях з перекладу англійської мови можна використовувати подкасти для тренування елементів синхронного перекладу, під час подкасту робляться паузи і студенти перекладають почутий матеріал.

Основні переваги використання подкастів: загальнодоступність та безкоштовність; урізноманітнення ресурсів для дистанційного навчання; інформативність, творча подача матеріалу, гумор; ознайомлення з різними акцентами та варіантами англійської мови, розвиток лінгвістичного кругозору, здатності адаптації до індивідуальних особливостей вимови; різноманітність подкастів; є джерелом мовленнєвих кліше (усталених виразів), на основі яких будується мовлення; допомагають студентам з ділексією або іншими відхиленнями; роблять більш ефективною самостійну роботу студента.

Дослідження впливу технології на результати навчання доктора Д. МакКінні, доктора Д. Дик та Е. Лубер показало, що студенти, які навчалися за допомогою лекцій-подкастів значно перевершували академічну успішність групи студентів, які лише слухали лекції з лектором. Студенти визнавали, що їм більше подобалося повторяти матеріал за допомогою подкастів, ніж за допомогою підручника [5].

Водночас дослідження в університеті Міньо, Португалії показують, що студенти взагалі приймають нові технології, але не всі використовують доступні можливості навчання за допомогою інтернету та мобільних телефонів, до того ж створення подкастів займає певний час у викладачів. Незважаючи на це викладачі бажають і надалі використовувати подкастинг у навчанні [6]. Таким чином, основні потенційні недоліки використання подкастів в Україні: низька доступність швидкісного Інтернету для основної маси населення України; великий вибір подкастів робить досить важким процес пошуку потрібних матеріалів; не до всіх подкастів існує транскрипт; створення або пошук потрібного подкасту може займати певний час у викладачів. Когнітивна теорія мультимедійного навчання Р. Маєра стверджує, що у разі недостатньої мотивації студентів, нерозуміння ними ролі подкастів у навчанні та великого обсягу матеріалу для засвоєння, потенційно можливим недоліком може бути когнітивне перевантаження (cognitive overload). З іншого боку, так як подкасти можна повторювати декілька разів та регулювати швидкість відтворення матеріалу, когнітивне перевантаження можна контролювати [4].

Найпопулярніші джерела подкастів можна згрупувати наступним чином. По-перше, це медіа сайти, у структурі яких є окремий розділ для вивчення англійської мови - www.bbc.co.uk, www.voanews.com та www.dw-world.de. Подкасти з цих сайтів доцільно використовувати для студентів рівня B2 – C2. По-друге, сайти присвячені виключно вивченню англійської мови, методичні та професійні: www.breakingnewsenglish.com/, www.britishcouncil.org/professionals-podcast-english-listening-downloads-homepage.htm, www.businessenglishpod.com, www.listen-to-english.com, www.splendid-speaking.com тощо. Нарешті, авторські подкасти з вивчення англійської мови: www.esl-lab.com/, www.eslpod.com, www.speakingenglishpodcast.com/, www.thebobandrobshow.com/website/index.php#, www.betteratenglish.com, www.china232.com/, www.splendid-speaking.com, тощо. За допомогою програми iTunes можна отримувати подкасти з однієї з найбільших колекцій навчальних подкастів - iTunes University [8].

Також можна класифікувати подкасти згідно з більш детальними критеріями:

- 1.) в залежності від варіанта англійської мови, що був представлений в подкасті, наприклад, для роботи з американським варіантом англійської рекомендуються подкасти з сайту - www.voanews.com/specialenglish (Voice of America), щодо британського варіанту – www.britishcouncil.org;
- 2.) спеціалізовані, в залежності від тематичної спрямованості подкаста, наприклад, ділова англійська мова (www.businessenglishpod.com), спортивна спрямованість (<http://languagecaster.com/>), подкасти переважно з новинами (www.breakingnewsenglish.com/), подкасти з начиткою класичної англійської поезії (<http://classicpoetryaloud.com>), присвячені темі дебатів та ораторського мистецтва (<http://mastersacademy.com.au/podcasts/>), подкасти для дітлахів (Kids News, Storynory) тощо.
- 3.) В залежності від рівня мовної підготовки цільової аудиторії подкастів.

Це стислий огляд подкаст-сайтів для вивчення та викладання англійської мови.

Таким чином, подкасти створюють нові інноваційні освітні можливості, нову творчу середу для навчання. Підвищується мотивація студентів, зацікавленість в

предметі, бо англійська мова стає не ціллю, а засобом отримання цікавої та корисної інформації. Студенти отримують більш можливостей для якісної дистанційної освіти. Сучасні дослідження доводять, що використання подкастів в освітніх цілях є ефективним засобом навчання. Подальше вивчення особливостей данної теми та впровадження на практиці використання подкастів може підвищити якість вивчення та викладання англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мадзігон В.М. Інформатизація в контексті демократизації освіти //Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002: зб. наук. праць до 10-річчя АПН України. – Харків: “ОВС”, 2002.– Ч. 1.– 640 с.
2. Зайцева Е.Н. Информационно-обучающая среда как средство развития самостоятельной работы студентов при обучении иностранному языку: автореф. дисс. / Е.Н. Зайцева. – Ярославль: Изд-во Ярославского ГПУ, 2003. – 23с.
3. Бебих В.В. Організація навчального процесу при вивченні курсу “Ділова англійська мова” з використанням інформаційних технологій // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. праць. – Київ: Видавничий центр КНЛУ, НМАУ, 2002. – Вип. 21. – С. 32-37.
4. Richard E. Mayer, Roxana Moreno A Cognitive Theory of Multimedia Learning Implications for Design Principles University of California, Santa Barbara [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unm.edu/~moreno/PDFS/chi.pdf>
5. McKinney, D., Dyck, J. L., & Luber, E. iTunes University and the classroom: Can Podcasts Replace Professors? // Computers & Education. – 52. – April 2009, № 3. – P. 617-623.
6. Dale C., Pymm J.M. Podagogy: The iPod as a Learning Technology // Active Learning in Higher Education.– 10. – March 2009, No. 1. – P. 84-96.
7. Podcasts in higher education : students’ and lecturers’ perspectives [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repositorium.sdum.uminho.pt/handle/1822/10080>
8. Гапачило Н. PodcastEng... What's that? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greenforest.com.ua/articles/post/23>